

GRUNDLOVEN, RAGER DEN MIG?!

Et undervisningsforløb om demokrati,
medborgerskab og ligestilling – før, nu og i fremtiden

LÆRERVEJLEDNING

Historie og Samfundsfag 8.-10. klasse

www.kvindemuseet.dk

Grundloven, rager den mig?! © Kvindemuseet 2017.

Museumsforløbet samt medfølgende elevmateriale og lærervejledning er udarbejdet af Nanna Meyer, Helene Boe Lorenz og Anna Kathrine Svenning (ansvarshavende).

Find elevmaterialet [her](#)
Museumsforløbet kan bookes på www.kvindemuseet.dk/undervisning.

Layout: Liridona Alliti og Elisabeth Stryger.

Ungdomspolitikernes undervisningsplan og -materiale er udviklet i et samarbejde mellem Kvindemuseet, Århus Ungdommens Fællesråd (ÅUF) og ungdomspolitikere fra et bredt udvalg af ungdomspolitiske organisationer i Aarhus.

Ophavsret til fotos, illustrationer og kildetekster benyttet i undervisningsmaterialet:
Kvindemuseet har indhentet tilladelse fra rettighedshaverne til fotos, illustrationer og kildetekster, som benyttes i undervisningsmaterialet. I enkelte tilfælde har det ikke været muligt at finde frem til rettighedshaver. Hvis du kan påberåbe dig ophavsret til tekster eller billeder i undervisningsmaterialet og ikke er blevet kontaktet, beder vi dig om at henvende dig til Kvindemuseet.

Tak til elever og lærere fra Strandskolen, Elise Smiths Skole og Kragelundsskolen.

Forsidefoto: 8.b fra Kragelundsskolen, 2017.

Indhold

Introduktion til forløbet Grundloven, rager den mig?!

Museumsbesøget

Hvad skal der ske?
Hvor foregår undervisningen?
Lærereens rolle
Hvordan bookes forløbet?
Forberedelse af eleverne
Praktisk ved besøget på Kvindemuseet

Ungdomspolitikernes besøg på skolen

Hvad skal der ske?
Forberedelse af eleverne
Lærereens rolle
Hvordan bookes ungdomspolitikere?

Elevmaterialets indhold og brug

Undervisningsplan
Elevaktiviteter i materialet

Til historielæreren

Fokusområder og elevmaterialets brug
Fælles Mål for historie

Til samfundsfagslæreren

Fokusområder og elevmaterialets brug
Fælles Mål for samfundsfag

Om Kvindemuseet

Kvindemuseets skoletjeneste

Introduktion til forløbet

Da Danmark fik sin første grundlov i 1849, var det et afgørende skridt væk fra enevælde og mod demokrati. Der skulle dog gå 66 år, før demokratiet var for flere end blot en lille, eksklusiv skare. Indførelsen af kvinders og tjenestefolks stemmeret i 1915 var resultatet af lang og sej kamp for en ligestilling i demokratiske rettigheder – og et vigtigt skridt i retningen mod et demokrati uafhængigt af køn og status, som vi kender det i dag.

Læringsforløbet Grundloven, rager den mig?! handler om inklusion og eksklusion i demokratiet før, nu og i fremtiden. Forløbet har til formål at bidrage til et demokratisk medborgerskab hos eleverne, hvor de reflekterer over de pligter, privilegier og muligheder, som demokratiet medfører.

I forløbet vil eleverne opleve, at:

- demokrati ikke blot er en styreform, men også et fællesskab
- demokrati i sin oprindelige form var for de få
- demokratiet aldrig har været og ikke er en statisk, på forhånd fastlagt form
- demokratiet spejler befolkningen og derfor kræver aktiv deltagelse for at kunne fungere
- demokratiet ikke kan tages for givet.

Forløbet er todelt: et undervisningsforløb på Kvindemuseet, hvor eleverne gennem et rollespil arbejder med historiske kilder fra perioden 1849–1915 og dernæst et besøg i klassen af to ungdomspolitikere, som debatterer nutidens demokrati med eleverne. Ungdomspolitikernes besøg kan fravælgges.

Til forløbet er knyttet et elevmateriale, som kæder de to dele sammen, og som kan benyttes som forberedelse af museumsbesøget og ungdomspolitikernes besøg.

Fortid, nutid og fremtid kobles sammen i forløbet på Kvindemuseet, i elevmaterialet og det efterfølgende møde med ungdomspolitikere. Forløbet giver eleverne mulighed for at reflektere over nutidens demokrati i et historisk blik, og eleverne udfordres i at bruge deres viden om demokrati i datiden til at tage stilling til, hvor det danske demokrati skal bevæge sig hen i fremtiden. De vil opleve, at de er historieskabte såvel som historieskabende. Og de vil opleve, at de er vigtige og værdifulde medspillere i nutidens demokrati, at de har kompetencerne til det – og at det giver mening at deltage.

Læringsforløbet er tænkt som et tværfagligt samarbejde mellem fagene samfundsfag og historie, men kan også fungere i blot det ene fag.

Forløbet er udviklet på Kvindemuseet i et samarbejde med ÅUF (Århus Ungdommens Fællesråd) og PUS (Politiske Ungdomspartiets Sammenslutning i Aarhus).

Museumsbesøget

Hvad skal der ske?

Besøget varer 1,5 time og foregår således:

Efter en præsentation af museet og forløbets formål og struktur laver eleverne en quiz- og byt-øvelse, som igangsætter en refleksion om deres rolle i nutidens demokrati. Efterfølgende introduceres eleverne kort til perioden 1849-1915 med fokus på datidens inklusion og eksklusion i demokratiet.

Derefter tildeles alle elever et rollekort. Deres nye identitet er en historisk person; en kvinde eller mand, som i 1800-tallet kæmpede for at få indflydelse på stemmeretten og demokratiet. Med de nye identiteter hilser eleverne på hinanden. Herigennem oplever de, at de ikke er enige med hinanden i, hvem der skal inkluderes og ekskluderes i demokratiet. Til gengæld er der flere positioner i spil; nogle, som kæmper for stemmeret for kvinder, andre som kæmper for tjenestefolks stemmeret, nogle (få), som kæmper for fattiges stemmeret og nogle, som kæmper mod alle former for ændringer.

Eleverne finder sammen i grupper af ligesindede. Hver identitet indeholder en kilde (et kort uddrag af en tekst skrevet af den pågældende historiske person). Disse kilder danner udgangspunktet for det efterfølgende gruppearbejde, hvor eleverne producerer en grundlovstale samt et banner, som skal overbevise de andre om, at netop deres holdninger er de rigtige.

Efter gruppearbejdet holdes grundlovsfest, hvor de forskellige grupper fremviser deres banner og holder deres grundlovstale. Til slut reflekteres over, hvorfor nogle af grupperne får deres krav igennem, mens andre ikke gør, samt hvilke grupper, der er ekskluderet i nutidens demokrati.

Hvor foregår undervisningen?

Kvindemuseet har til huse i Aarhus' gamle rådhus, som er opført i 1857. Den gamle byrådsal, som rummer fortællinger om demokratiske debatter og om demokratiets inklusion og eksklusion, danner rammen for undervisningen, og bygningens historie og rummets betydning inddrages undervejs.

Læreren rolle

Undervisningen varetages af Kvindemuseets underviser. Klassens lærer fungerer som en aktiv medspiller. Selvom museumsunderviseren styrer forløbets gang, må læreren meget gerne deltage og supplere undervejs. Den bedste læring sker, når eleverne oplever, at der er sammenhæng mellem undervisningen i klassen og forløbet på museet. Denne kobling kan kun læreren skabe.

Ved ankomsten til museet snakker museumsformidler og lærer kort sammen om elevernes forberedelse af besøget. Derved får museumsunderviseren et indblik i elevernes viden og forudsætninger.

Læreren har det overordnede ansvar for, at eleverne er undervisningsparate og deltager i undervisningen.

Hvordan bookes forløbet?

Forløbet bookes på Kvindemuseets hjemmeside under fanen "undervisning" – "udskoling" eller via linket [her](#). Forløbet kan foregå mandag - fredag mellem 8-16.

Ungdomspolitikernes besøg bookes særskilt (se hvordan i afsnittet "Ungdomspolitikernes besøg på skolen").

Forberedelse af eleverne

Brug hele eller dele af elevmaterialet som forberedelse af museumsbesøget. Se hvordan i afsnittet "Elevmaterialets indhold og brug".

Er tiden knap, eller bruges museumsbesøget som en del af et forløb, der ikke knyttes til elevmaterialet, kan eleverne forberedes ved, at læreren informerer dem om følgende:

"I 1849 gik Danmark fra enevælde til demokrati. Men ikke alle fik adgang til demokratiet. De såkaldte 7 f'er (fruentimmere (kvinder), folkehold (tjenestefolk), forbrydere, fjolser (udviklingshæmmede og psykisk syge), fattige, fremmede og fallenter (mænd, som var gået fallit)) havde ikke stemmeret.

Forløbet på Kvindemuseet handler om nogle af de demokratidebatter, som 1800-tallet var præget af. I løbet af 1800-tallet debatterede man nemlig, hvem der skulle inkluderes i demokratiet. På museet vil I møde nogle af de personer, som var med i denne debat, og I vil selv komme til at debattere ud fra disse personers ståsted.

Når ungdomspolitikere besøger jer, handler det om nutidens demokrati. I vil ud fra diskussionsøvelser selv komme på banen med jeres tanker om demokrati. Og I vil debattere, hvordan I synes, at fremtidens demokrati skal se ud. Men først skal I en tur tilbage til 1800-tallet".

Praktisk ved besøget på Kvindemuseet

Kom gerne et kvarter før undervisningens start, så der er tid til at lægge overtøjet.

Undervisningen foregår i én udstilling. Vil I gerne se resten af museet, kan I efterfølgende gå på egen hånd rundt i udstillingerne. Færdsel på museet skal foregå roligt og under hensyn til museets øvrige gæster. Læreren har ansvaret for eleverne. Se aktuelle særudstillinger på www.kvindemuseet.dk.

Eleverne har mulighed for at spise deres medbragte mad i et særskilt rum. Ønskes dette, giv da besked i forvejen til kontakt@kvindemuseet.dk eller i kommentarfeltet ved bookingen af forløbet.

Museet har også en café, hvor mad og drikkevarer kan købes. Se cafeens åbningstider på Kvindemuseets hjemmeside.

Ungdomspolitikernes besøg på skolen

Hvad skal der ske?

Forløbet varer 1,5 time og foregår således:

To ungdomspolitikere – en fra hver fløj – kommer på besøg i klassen. Ungdomspolitikere fortæller om deres bevæggrunde for at blive politisk aktive. Hvad vil det sige at være politisk aktiv, og hvad laver man i et ungdomsparti? Dernæst guider de eleverne igennem en række øvelser, hvor eleverne sammen med ungdomspolitikere skal debattere og tage stilling til demokratiske udfordringer. Undervisningen har en høj grad af elevinddragelse og vægter den demokratiske dialog højt. Først til sidst i undervisningen afslører ungdomspolitikere deres partitilhørsforhold.

Formålet med besøget er at kombinere det historiske blik på demokratiet med nutidens demokrati samt at give eleverne mod på og lyst til selv at deltage i demokratiet.

Forberedelse af eleverne

Brug elevmaterialet til at forberede eleverne på ungdomspolitikernes besøg. Se afsnittet "Elevmaterialets indhold og brug".

Lærerenes rolle

Læreren har ansvaret for, at eleverne er undervisningsparate og deltagende. Ungdomspolitikere er ikke uddannede undervisere, og det er derfor vigtigt, at de møder en klasse, som tager godt imod dem. Læreren skal være til stede under hele ungdomspolitikernes besøg.

Ungdomspolitikere styrer undervisningens indhold og forløb ud fra en undervisningsplan udarbejdet på Kvindemuseet i samarbejde med de ungdomspolitiske partier. Læreren må gerne supplere undervejs.

Hvordan bookes ungdomspolitikere?

Ungdomspolitikernes besøg bookes ved, at læreren retter henvendelse til PUS (Politiske Ungdomspartiets Sammenslutning i Aarhus) på booking@aauf.dk.

Mailen skal indeholde forslag til tidspunkter for besøget, klassetrin for eleverne samt kontaktinformationer.

Ungdomspolitikere er alle frivillige. Book derfor i så god tid som muligt. Bookingmailen besvares indenfor fem hverdage.

Ungdomspolitikere besøger kun skoler i Århus Kommune.

Elevmaterialets indhold og brug

Elevmaterialet, som består af fagtekster, elevaktiviteter og kilder omhandlende det danske demokratis opståen og udvikling, er et tværfagligt materiale til fagene historie og samfundsfag. Elevmaterialet kan downloades [her](#).

Det er muligt at benytte dele af materialet i blot det ene fag, ligesom der kan plukkes i materialet, hvis et kortere forløb ønskes.

Materialet er bygget op omkring besøget på Kvindemuseet og ungdomspolitikernes besøg i klassen. Strukturen ser således ud:

FORBEREDELSE AF FORLØBET PÅ MUSEET	Samfundsfagligt fokus: Kapitel 1 Historiefagligt fokus: Kapitel 2-5
MUSEUMSBESØG	Samfundsfagligt og historiefagligt fokus
EFTERBEHANDLING AF MUSEUMSBESØG OG FORBEREDELSE AF UNGDOMSPOLITIKERNES BESØG	Samfundsfagligt fokus: Kapitel 6
UNGDOMSPOLITIKERNES BESØG	Samfundsfagligt fokus
AFSLUTTENDE ARBEJDE	Historiefaglige og samfundsfaglige elevopgaver

Undervisningsplan

Hele materialet kan med fordel benyttes i et længerevarende forløb eller temauge om demokrati, hvor flere end de nævnte fag kan inddrages.

Vælger man at benytte hele materialet, kan en undervisningsplan for forløbet se således ud:

FOKUSOMRÅDE

Antal lektioner

ORBEREDELSE AF FORLØBET PÅ MUSEET - SAMFUNDSFAGLIG DEL

2 - 4

- Introduktion til hele forløbet
- Introduktion til begreberne demokrati og demokratiopfattelser
- Demokratiets oprindelse
- Demokratiets rettigheder og pligter
- Grundloven

Der kan arbejdes med følgende kapitler i elevmaterialet:

- *Grundloven, rager den mig?!*
- *Kapitel 1: Hvad er demokrati?*

Kommentarer til kapitel 1:

Kapitlet har en samfundsfaglig tilgang til begrebet "demokrati". Inden introduktion af forløbet laves en brainstorming over begrebet demokrati (se den første elevaktivitet i elevmaterialet). Fokus kan med fordel lægges på elevens rolle i og oplevelse af demokrati.

Kapitel 1 indeholder en del samfundsfaglige begreber, og der kan derfor med fordel arbejdes med begrebskort.

FORBEREDELSE AF FORLØBET PÅ MUSEET - HISTORIEFAGLIG DEL

6 - 10

- Demokratiets indførelse i Danmark
- Kampen om demokratiet 1949-1915, herunder Junigrundlovens bestemmelser for valgret, de syv f'er, Den Gennemsete Grundlov 1866, Systemskiftet 1901, demokratiets inklusion og eksklusion

Der kan arbejdes med følgende kapitler i elevmaterialet:

- *Kapitel 2: Det danske demokratis første tid*
- *Kapitel 3: Valgretten i Junigrundloven 1849*
- *Kapitel 4: Kampen om demokratiet*
- *Kapitel 5: Grundlovsdag i 1800-tallet*

Kommentarer til kapitlerne:

Kapitlerne består af fagtekster, elevaktiviteter og kilder, som er fortrinsvis historiefaglige. Formålet med kapitlerne er at give eleverne en historisk viden, som de kan benytte i rollespillet på Kvindemuseet.

Til arbejdet med kapitlet om de syv f'er kan udskrives pdf-fil med billeder af de ekskluderede grupper, som kan hænges på klassens opslagstavle. Find filen [her](#).

Grundlovsdag behandles i et særskilt kapitel. I 1800-tallet og langt ind i 1900-tallet var Grundlovsdag en begivenhed, som havde stor betydning, og som mange mennesker deltog i. Den historiske kilde fra en grundlovsfejring i Aarhus i 1899 kan benyttes i et fortids-nutids-fremtids-perspektiv. Hvilken betydning har Grundlovsdag i dag, og mon det ændrer sig i fremtiden?

Når eleverne kommer på besøg på Kvindemuseet, afsluttes forløbet med en 1800-tals Grundlovsdag - med politiske taler og bannere. Kilden giver eleverne et godt indtryk af, hvordan grundlovsfester i 1800-tallet foregik.

<p>BESØG PÅ KVINDEMUSEET</p>	<p>2</p>
<p>EFTERBEHANDLING AF MUSEUMSBESØG OG FORBEREDELSE AF UNGDOMSPOLITIKERNES BESØG</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evaluering af museumsbesøg • Politik, ideologier og partier <p>Der kan arbejdes med følgende kapitler i elevmaterialet: <i>Efter museumsbesøget</i> <i>Kapitel 6: Demokrati i dag?</i></p> <p>Kommentarer til kapitlerne: Arbejdet med det politiske system, ideologier samt partiernes mærkesager kan – hvis der er tid – gøres mere udførligt, end elevmaterialet lægger op til. Andre samfundsfaglige materialer kan bringes i spil.</p> <p>I elevmaterialet er de fire grundideologier socialisme, liberalisme, socialliberalisme og konservatisme kort beskrevet. Ideologien nationalisme kan med fordel inddrages, da der i disse år er stor opmærksomhed på nationalisme i Danmark og i Europa.</p> <p>Som forberedelse på ungdomspolitikernes besøg kan folderen "Politik – rager det mig?!" (udgivet af PUS og ÅUF) benyttes. Find folderen her.</p> <p>Opgaven "Spørg en ungdomspolitiker" anbefales. Opgaven får eleverne til at reflektere over ungdomspolitik og hjælper eleverne til at være aktive og deltagende allerede fra begyndelsen af ungdomspolitikernes besøg.</p>	<p>2 - 4</p>
<p>UNGDOMSPOLITIKERNES BESØG</p>	<p>2</p>
<p>AFSLUTTENDE ARBEJDE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afslutning på forløbet og evaluering, prøveforberedende arbejde med kulturteknikker og produkt <p>Der kan arbejdes med følgende kapitler i elevmaterialet: <i>Seks afsluttende opgaver</i></p> <p>Kommentarer: Elevmaterialet indeholder flere muligheder for efterbearbejdning, alt efter om man har et samfundsfagligt eller historiefagligt perspektiv. I elevmaterialets afsluttende kapitel præsenteres seks forskellige forslag til efterbearbejdning. Nogle af opgaverne er individuelle, andre er gruppeopgaver. Lav evt. eleverne vælge mellem opgaverne ud fra interesse. Opgaverne kan fungere som aflevering. Vidensdeling kan foregå mellem klasserne eller ved et forældrearrangement, hvor eleverne har mulighed for at mundtliggøre deres overvejelser omkring demokrati før, nu og i fremtiden.</p> <p>De afsluttende opgaver kan lægge op til en forberedelse af prøven i historie og/eller samfundsfag, hvor produkt og kulturteknikker inddrages.</p>	<p>2</p>

Elevaktiviteter i materialet

Elevmaterialets opgaver er inddelt i fire arbejdsformer:

DEBATTÉR MED DINE KLASSEKAMMERATER

Aktiviteten lægger op til dialog i små grupper eller en lærerstyret dialog i klassen.

OVERVEJ

Eleverne kan individuelt eller to og to arbejde med disse opgaver, som lægger op til en refleksiv tilgang til materialet.

UNDERSØG

Eleverne skal i disse opgaver søge efter supplerende viden.

KILDEARBEJDE

Opgaver, som omfatter en kildekritisk tilgang til historisk billede eller en historisk tekst.

Klejstrup Musikefterskole laver banner til grundlovsfesten.

Foto: Kvindemuseet.

Til historielæreren

Fokusområder

Førløbet omhandler demokratiets opståen (i Grækenland og efterfølgende i Danmark/Europa), den danske demokratidebat i perioden 1849-1915, 1800-tallets klassesystem og menneskesyn, og om kvindernes, folkeholdets og de fattiges position i 1800-tallet.

Følgende kanonpunkter berøres: Grundloven 1849 – Systemskiftet 1901 – kvindernes valgret. Kanonpunktet Slaget på Fælled kan også inddrages.

Der arbejdes med kompetenceområderne *Kronologi og sammenhæng*, *Historiebrug* og *Kildearbejde*. Der er mulighed for at opprioritere kompetenceområdet *Kildearbejde*, idet kilderne er mange og modsatrettede. I september 2017 udgives en kildebank, som kan benyttes som supplement.

Fælles Mål for historie

Kompetenceområde	Kompetencemål	Færdighedsmål	Vidensmål
Kronologi og sammenhæng	Eleven kan på baggrund af et kronologisk overblik forklare, hvorledes samfund har udviklet sig under forskellige forudsætninger	<i>Historiekanon:</i> Eleven kan bruge kanonpunkter til at skabe historisk overblik og sammenhængsforståelse	<i>Historiekanon:</i> Eleven har viden om kanonpunkter
Historiebrug	Eleven kan forklare samspil mellem fortid, nutid og fremtid	<i>Konstruktion og historiske fortællinger:</i> Eleven kan redegøre for sammenhænge mellem fortidsfortolkninger, nutidsforståelser og fremtidsforventninger <i>Historiske scenarier:</i> Eleven kan udlede forklaringer på historiske forhold og forløb ud fra historiske scenarier	<i>Konstruktion og historiske fortællinger:</i> Eleven har viden om historiske fortællingers brug i et samtids- og fremtidsrettet perspektiv
Kildearbejde	Eleven kan vurdere løsningsforslag på historiske problemstillinger	Eleven kan målrettet læse historiske kilder og sprogligt nuanceret udtrykke sig mundtligt og skriftligt om historiske problemstillinger	

Prøven i historie

I faget historie prøves eleverne i at inddrage relevant viden om historie, herunder fx:

- kronologiske sammenhænge
- analyse, fortolkning og anvendelse af kilder
- historiebrug
- anvendelse af faglige begreber.

Emnet, som dækkes af forløbet Grundloven, rager den mig?! og som opgives til prøven, kan fx kaldes "På vej mod demokratiet" eller "Demokratiets inklusion/eksklusion før og nu".

Forslag til problemformuleringer:

- Hvem opfandt demokratiet?
- Hvornår blev Danmark demokratisk?
- Hvorfor fik kvinderne ikke stemmeret i 1849?
- Hvorfor fik tjenestefolk ikke stemmeret i 1849?
- Hvorfor skulle der gå 66 år, før kvinderne/tyendet fik stemmeret?
- Hvorfor fik fattige ikke stemmeret i 1915?

Til prøven i historie skal opgives mindst fire kulturteknikker (heraf én it-baseret). Selve museumsbesøget dækker kulturteknikken "rollespil". I elevmaterialet har eleverne i kapitlet "Seks afsluttende opgaver" mulighed for at arbejde med flere kulturteknikker: Videoproduktion, skuespil, producere en grundlovstale, en avisartikel, et banner eller en øjenvidneberetning.

I september 2017 udgives en kildebank med supplerende kilder, som kan benyttes i prøven i faget historie. Find kildebanken på Kvindemuseets hjemmeside (se under forløbet "Grundloven, rager den mig?!").

De 30 rollespilkort på byrådsbordet i den gamle byrådsal.

Foto: Kvindemuseet.

Til samfundsfagslæreren

Fokusområder og elevmaterialets brug

Forløbet omhandler demokratiets opståen, demokratibegreber, demokratiopfattelser, demokratiske og anti-demokratiske styreformer, retsstat, demokratiske processer, den demokratiske samtale, det politiske system, ideologier, de politiske partier, medborgerskab, demokratiets muligheder og begrænsninger samt demokratiets inklusion og eksklusion.

Der arbejdes med kompetenceområdet *Politik*.

Fælles Mål for samfundsfag

Kompetenceområde	Kompetencemål	Færdighedsmål	Vidensmål
Politik	Eleven kan tage stilling til politiske problemstillinger lokalt og globalt og komme med forslag til handlinger	<i>Demokrati:</i> Eleven kan identificere demokratiformer og andre styreformer Eleven kan diskutere demokratiopfattelser og egne muligheder for deltagelse i demokratiet <i>Det politiske system, retsstat og rettigheder:</i> Eleven kan diskutere sammenhænge mellem demokrati og retsstat (fx rettigheder og pligter for borgere i Danmark, borgernes retssikkerhed i et demokrati og menneskerettigheder mv.) <i>Politiske partier og ideologier:</i> <i>Eleven kan identificere ideologisk indhold i politiske udsagn og beslutninger</i>	<i>Demokrati:</i> Eleven har viden om demokrati og andre styreformer Eleven har viden om demokratiopfattelser <i>Det politiske system, retsstat og rettigheder:</i> Eleven har viden om demokrati og retsstat, fx Grundloven <i>Politiske partier og ideologier:</i> Eleven har viden om politiske partier, deres grundholdninger og mærkesager

Prøven i samfundsfag

I samfundsfag prøves eleverne i at inddrage relevant viden om samfundsforhold, herunder fx:

- politiske og økonomiske forhold
- sociale og kulturelle sammenhænge
- analyse, fortolkning og anvendelse af kilder
- anvendelse af faglige begreber.

Emnet, som dækkes af forløbet Grundloven, rager den mig?! og som opgives til prøven, kan fx kaldes "Demokrati og magt" eller "Demokratiets inklusion/eksklusion".

Forslag til problemformuleringer:

- Hvad er demokrati?
- Hvem opfandt demokratiet?
- Hvornår blev Danmark demokratisk?
- Hvordan har demokratiet forandret sig fra Grundloven 1849 til nu?
- Hvem har magten – dengang og nu?
- Hvad bruges magten til?
- Hvem er inkluderet, og hvem er ekskluderet fra nutidens demokrati?

Til prøven i samfundsfag skal opgives mindst fire kulturteknikker (heraf én it-baseret). Selve museumsbesøget dækker kulturteknikken "rollespil". I elevmaterialet har eleverne i kapitlet "Seks afsluttende opgaver" mulighed for at arbejde med flere kulturteknikker: Videoproduktion, skuespil, producere en grundlovstale, en avisartikel, et banner eller en øjenvidneberetning.

I september 2017 udgives en kildebank med supplerende kilder, som kan benyttes i prøven i faget samfundsfag. Find kildebanken på Kvindemuseets hjemmeside (se under forløbet "Grundloven, rager den mig?!").

8.b fra Kragelundsskolen holder grundlovsfest i byrådssalen.
Foto: Kvindemuseet.

Om Kvindemuseet

På Kvindemuseet skaber vi nysgerrighed, dialog, refleksion og viden om kønnets betydning – historisk, aktuelt og i fremtiden.

Kvindemuseet opstod i starten af 1980'erne. I 1991 blev museet statsanerkendt. Museets emnemæssige ansvarsområde er kønnenes kulturhistorie.

Museet ligger i hjertet af Aarhus og har til huse i det gamle rådhus fra 1857. Museets forløb om demokrati foregår i den historiske byrådssal.

Kvindemuseets permanente udstilling "Køn Redelighed//Gender Blender" fortæller kønnenes kulturhistorie. Gennem en historisk tidslinje og temaerne arbejde, humor, krop, arv, politik, verden, kunst og aktivisme behandles kønnets betydning i vores samfund.

Kvindemuseets skoletjeneste

Kvindemuseets skoletjeneste tilbyder et læringsrum, hvor en dialogbaseret og elevinddragende undervisning er det bærende, didaktiske princip. Det betyder, at samtale, flerstemmighed og refleksion er vigtige elementer.

Fortid, nutid og fremtid knyttes sammen i alle museets undervisningstilbud. Eleverne vil opleve, at de er historieskabte såvel som historieskabende. Målet er at skabe et rum, hvor eleverne har mulighed for at sætte de samfundsmæssige normer og værdier, de oplever, op mod kulturhistorien – for på den måde at give dem en oplevelse af kulturel forankring og historisk forandring.

Vi arbejder med inklusion, idéer om medborgerskab og socialt ansvar. Det gør vi, fordi vi mener, det er vigtigt, at museet er i dialog med sin omverden og er åben over for udefrakommende idéer og tanker. Konkret betyder det, at vi løbende vil udvikle nye undervisningsforløb i samarbejde med skoler, andre kulturinstitutioner, ungdomsorganisationer m.fl.

Spørgsmål?

Kontakt skoletjenesteleder Anna Svenning – skoletjenesten@kvindemuseet.dk - 25 45 45 11.